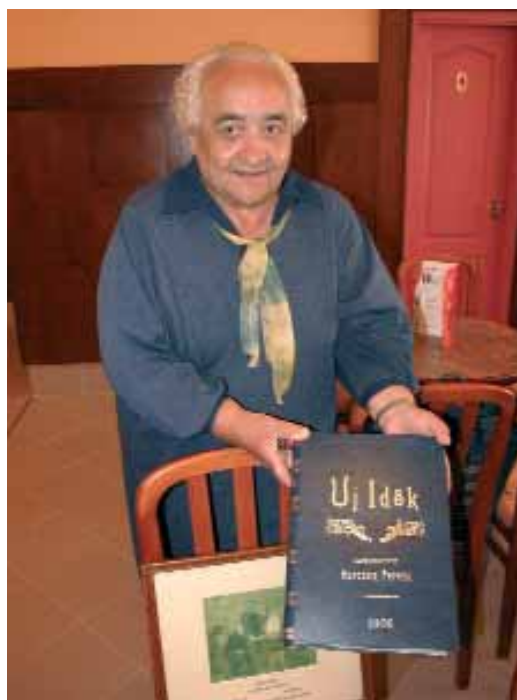

Martincsevics-kötészet, Csorna

Faludi Viktória

Moldoványi Martincsevics Eleonóra, a nyomdászdinasztia utolsó leszármazottja mesél a hajdani nyomda, kötészet és papírkereskedés történetéről abból az apropóból, hogy a békebeli kötészeti gépparknak új gazdát találjunk. A muzeális értékű gépekből és szerszámokból álló hagyatékot az örökösök egyben szeretnék továbbadni. Keressük azokat a szakmászere-tettől és elhivatottságtól fűtött, megfelelő feltételekkel rendelkező érdeklődőket, akik ezeket a becses szakmatörténeti emlékeket méltóképp tovább őriznék. Ez a történet felveti a régóta, sokak által rebesgetett gondolatot, hogy kellene egy közös Nyomdászmuzeum. Aki ebben a témában szeretne tenni valamit a szakmáért, ne habozzon hívni szerkesztőségünket.

Martincsevics Moldvai Eleonóra

Martincsevics Károly

Martincsevics Károly 1866-ban született Csáktornyan. Könyvkötőmesterséget tanult, előbb Varasdon, Grazban és Bécsben, majd Németországban. Később Budapesten dolgozott, és ott nősült meg. Felesége: Kaiser Eleonóra. Tíz gyermekük született, nyolc fiú és két lány. 1892-ben költöztek Csornára, ahol Martincsevics Károly könyvkötő műhelyt nyitott. Kezdetben főleg vallásos könyveket, imakönyveket készítettek és árusítottak, valamint egyéb könyvkötészeti igényeket látott el a műhely. Martincsevics Károly többször kiérdemelte a szakma legnagyobb elismeréseit.

Az üzem fellendülésével több inast és segédet is foglalkoztatott a Martincsevics-kötészet. Az alkalmazottak szállását és étkezését is a mester biztosította. Martincsevics Károly a könyvkötészet mellett könyvnyomdát, valamint könyv- és papírkereskedést létesített 1920-ban a mai csornai kultúrház helyén. Három fiát állította ezen üzleti egységek élére.

Martincsevics család

Legidősebb fia Lajos a könyv- és papírkereskedés tulajdonjogát kapta meg, Béla a könyvkötészet kapta és vezette, István pedig a nyomda tulajdonosa és irányítója volt. Ettől kezdve a cég neve „Martincsevics és fiai” lett, és maradt Martincsevics Károly halála után is. Az üzleti tevékenység mellett Martincsevics Károly részt vett a közösség társadalmi életében is. Hosszú ideig volt ipartestületi elnök, 1902-ben részt vett az Iparos Társaskör és az Iparos Ifjak Köre megalapításában és vezeté-

Szerszámok a Martincsevics-műhelyből

Kézzel kötött bibliák és 1910-ig Martincsevics Károly elismerései

sében. A két egyesületnél könyvtárat létesített kölcsönzési lehetőséggel. (Ma a csornai könyvtár az ő nevét viseli.) Az iparosok kulturált szórakozását szervezte, s ezt a tevékenységet nyomdász fia Moldoványi Martincsevics István még határozottabban folytatta.

Martincsevics Károly 1936-ban halt meg hetvenéves korában. A nevével fémjelzett cég továbbra is eredményesen működött, ellátta a község és a járás nyomtatványigényét, az iskolakönyveket, tanszereket biztosította. A nyomdaüzemet Moldoványi

Martincsevic István bővítette, modernizálta. (Nevét az egész család 1942-ben magyarosította.) A plakátokon, meghívókon saját linómetszeteit alkalmazta. Az üzleti életben használatos nyomtatványokon kívül időszakos lap- és könyvkiadással

is foglalkoztak. Itt készült például Simon István költő első, diákkori verseskötete 1944-ben Egyre magasabban címmel. A Premontrei Rendház részére évente direktóriumot (misenaptárt) készítettek, könyv alakban.

A nyomdát 1950. január 2-án államosították, a gépeket, berendezéseket elvitték. Később a magánkereskedelem megszüntetése folytán a könyvés papírkereskedést is felszámolták. A könyvkötészet hiányszakmának minősült, így az Martincsevic Károly unokája, Martincsevic György közelmúltban bekövetkezett haláláig működött. A könyvkötő műhely egész berendezése keresgazdát úgy, hogy az egész egy gyűjteményt képezzen. Az alábbiakban felsorolt berendezésekből áll a hajdani műhely gépparkja.

Gép	Gyártó	A berendezés kora
Aranyozó	Wörner J. és Társa, Budapest	160 éves
Kézi perforáló	Hogenforst Leipzig aschinenfabrik	n. a.
Kézi lemezolló, öntvény	Wörner J. és Társa, Budapest	120 éves
Asztali elektromos aranyozógép	Karl Krause Leipzig	n. a.
Ívógógép (karos öntvény)	Josef Anger és Söhne Wien, Hernalts	130 éves
Rézdrót fűzőgép, pedálos 5 fejes	Gebrüder Bremmer Leipzig-Plagwitz Maschinenfabrik Brabmoy Lipzig	n. a.
Asztali lyukasztógép, kézi	n. a.	n. a.
Egydrótos asztali (kézi) fűzőgép	n. a.	n. a.
Öntöttvas könyvprés	n. a.	n. a.
Fa fűzőkeretek	n. a.	n. a.